

Waar

verbeelding

begint...

Artistiek aan de slag met
de allerjongsten (0-3 jaar)

Over de auteur

Veronika is **kunstenares** en **moeder**: van twee jonge kinderen. Ze vindt grote vreugde in het samen maken van kunst, met groepen van alle leeftijden — van baby's tot volwassenen.

Haar passie ligt in anderen begeleiden om de drang naar **perfectie los te laten** in alle aspecten van het leven. Daarnaast koestert ze ook de rustige momenten: een warme kop koffie terwijl haar kinderen verdiept zijn in hun creatieve projecten.

Tussen de lente en de winter van 2024 gaf Veronika vijf ateliers in de leefgroepen van kinderdagverblijf Joost-e-Fien. Tijdens deze sessies verkenden de kinderen thema's als **kleur en textuur**, **donker en licht** en werkten ze met **materialen uit de natuur**.

Ter afsluiting van het traject ging Veronika in gesprek met ouders en deelde ze praktische tips en inspiratie om thuis zintuiglijke kunstactiviteiten op te zetten met hun kinderen. Uit deze gesprekken groeide de basis voor deze publicatie.

Veronika's werk is te volgen via Instagram:
[@vera_horvath](#).

Inhoud

- 1 Inleiding
- 2 Waarom rond kunst werken met de allerjongsten?
- 3 Kunst als ontdekking: de waarde van het proces
- 4 Risicovol spelen
- 5 Zelf aan de slag!
 - Thema 'Natuur'
 - Thema 'Kleur en textuur'
 - Thema 'Licht en donker'
- 6 Colofon

Waarom

rond kunst werken met de allerjongsten

Kunst prikkelt, verrast en opent nieuwe werelden — ook voor de jongste kinderen. Een open en nieuwsgierige benadering kan een belangrijke rol spelen in het stimuleren van creativiteit en verbeeldingskracht. Door samen te creëren, ontdekken kinderen én hun begeleiders spelenderwijs hun eigen mogelijkheden, talenten en verbeelding.

Kunst biedt bovendien rijke, zintuiglijke ervaringen die de hersenontwikkeling ondersteunen. Het kind krijgt de ruimte om zélf initiatief te nemen en op zijn of haar eigen tempo te spelen, te ontdekken en te groeien.

Kunst als ontdekking

de waarde van het proces

De focus ligt op de ervaring en het proces van spelen met verschillende materialen, niet op het eindresultaat. Het eindproduct is niet altijd iets wat je aan de muur kunt hangen en dat is helemaal oké! Soms is er zelfs geen tastbaar resultaat; de waarde zit in het gedeelde moment, in het ontdekken en prikkelen van de zintuigen.

Zo'n manier van kijken helpt ons los te laten wat kunst "zou moeten zijn". Het bevrijdt ons van het idee dat iets mooi of af moet zijn, en nodigt uit tot

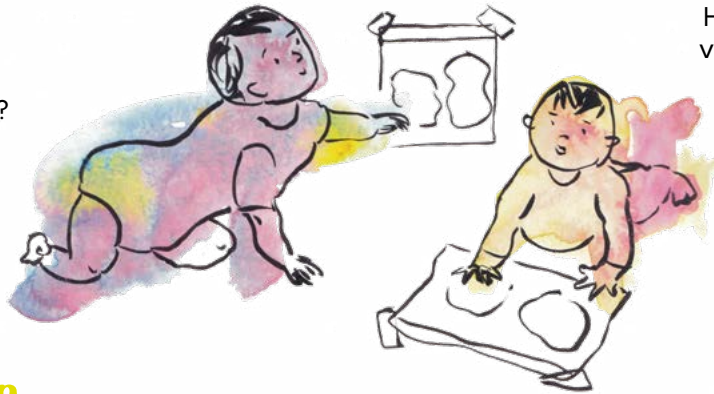
vrijer, intuïtiever spel. Daarnaast doorbreekt het ook de verwachtingen die vaak aan kinderspel worden gekoppeld. Wanneer we een stapje terugnemen en echt kijken naar wat kinderen verzinnen, ontdekken we briljante — en vaak verrassend grappige — manieren waarop zij de wereld onderzoeken en begrijpen.

TIP: Denk aan álle zintuigen: zien, horen, ruiken, proeven, voelen én lichaamsbewustzijn. Hoe verken je elke activiteit voor elk van deze zintuigen?

voorbeeld vingerverf

Zien

Welke kleuren gebruik je?
Hoe mengen de kleuren
zich met elkaar?

Proeven

Mag je deze verf proeven
(alleen als ze gemaakt is van
eetbare, natuurlijke ingrediënten
zoals yoghurtverf)? Hoe smaakt het?
Hoe voelt de verf in je mond?

Ruiken

Hoe ruikt de verf? Is de geur sterk
of zacht? Verandert de geur als je
verschillende kleuren mengt?

Horen

Welke geluiden hoor je als je
met je handen over het papier gaat?
Hoe klinkt het als je trommelt met je
vingers of borstels? Kun je samen de
kleuren benoemen?

Voelen

Hoe voelt de verf tussen je
vingers? Is het glad, dik, nat of
plakkerig? Hoe voelt het papier
onder je hand? Wat verandert er
als de verf opdroogt?

Balans

Hoe schilder je als je zit, staat of knielt?
Wat merk je als je met lange borstels werkt
in plaats van met je handen? Hoe voelt
het om met je voeten te schilderen? Wat
verandert er als het papier op de muur
hangt, op de tafel of op de grond ligt?

Risicovol spelen

- Kinderen verkennen de wereld vaak op manieren die niet altijd als 'veilig' aanvoelen. Toch kunnen materialen of objecten die we als ongewoon of 'rommelig' beschouwen, net heel stimulerend zijn, zolang er voldoende voorbereiding en toezicht is.
- Denk na over je eigen comfortniveau met rommel, en pas de activiteit daarop aan. Grote rollen papier over een tafel, wasbare materialen, oude kleren en een speelkleed kunnen het opruimen vergemakkelijken. Buiten spelen is ook ideaal om vrij te experimenteren zonder al te veel opkuis.

TIP Probeer het spel niet te onderbreken om schoon te maken. Laat kinderen gerust wat vuil worden, dat helpt hen om in de flow te blijven. Opruimen komt achteraf, eventueel na het nemen van enkele leuke foto's.

- Als begeleider ken je de kinderen het best. Zit het kind in een fase waarin alles in de mond verdwijnt of waarin het graag gooit of stampt? Dan kun je daarop inspelen door aangepaste materialen aan te bieden en de omgeving veilig in te richten.
- De activiteiten in deze bundel vertrekken vanuit het principe dat jonge kinderen (0-3 jaar) altijd onder toezicht staan. Laat hen gerust alles verkennen, maar wees alert en grijp in als het echt nodig is. Test sommige activiteiten gerust eerst zelf uit. Wat in eerste instantie risicovol lijkt, blijkt vaak helemaal niet gevaarlijk.

TIP Zet altijd slechts één activiteit tegelijk op. Denk dus eerst na over mogelijke risico's, en geef het kind daarna zoveel mogelijk vrijheid om te ontdekken, te voelen en te experimenteren.

➤ Lees hier meer over in de bundel 'Risicoanalyses' (www.lasso.be)

Risicovol spelen

- Kinderen verkennen de wereld vaak op manieren die niet altijd als 'veilig' aanvoelen. Toch kunnen materialen of objecten die we als ongewoon of 'rommelig' beschouwen, net heel stimulerend zijn, zolang er voldoende voorbereiding en toezicht is.
- Denk na over je eigen comfortniveau met rommel, en pas de activiteit daarop aan. Grote rollen papier over een tafel, wasbare materialen, oude kleren en een speelkleed kunnen het opruimen vergemakkelijken. Buiten spelen is ook ideaal om vrij te experimenteren zonder al te veel opkuis.

TIP Probeer het spel niet te onderbreken om schoon te maken. Laat kinderen gerust wat vuil worden, dat helpt hen om in de flow te blijven. Opruimen komt achteraf, eventueel na het nemen van enkele leuke foto's.

- Als begeleider ken je de kinderen het best. Zit het kind in een fase waarin alles in de mond verdwijnt of waarin het graag gooit of stampt? Dan kun je daarop inspelen door aangepaste materialen aan te bieden en de omgeving veilig in te richten.

- De activiteiten in deze bundel vertrekken vanuit het principe dat jonge kinderen (0-3 jaar) altijd onder toezicht staan. Laat hen gerust alles verkennen, maar wees alert en grijp in als het echt nodig is. Test sommige activiteiten gerust eerst zelf uit. Wat in eerste instantie risicovol lijkt, blijkt vaak helemaal niet gevaarlijk.

TIP Zet altijd slechts één activiteit tegelijk op. Denk dus eerst na over mogelijke risico's, en geef het kind daarna zoveel mogelijk vrijheid om te ontdekken, te voelen en te experimenteren.

- ✦ Lees hier meer over in de [bundel 'Risicoanalyses'](#).

Zelf

Ga nu zelf aan de slag met een reeks speelse en zintuiglijke activiteiten voor de allerjongsten!

de

Elk thema nodigt uit tot verwondering, ontdekking en verbeelding.

Of je nu werkt in een kinderdagverblijf, een atelier of gewoon thuis; deze activiteiten zijn ideaal om een creatief proces op gang te brengen waarin jonge kinderen al spelend de wereld om zich heen verkennen.

aan

We bundelden een aantal concrete ideeën rond drie thema's: 'natuur', 'kleur en textuur' en 'licht en donker'.

slag!

Thema Natuur:

Natuurlijke elementen spreken sterk tot de verbeelding van jonge kinderen. Hoewel het niet altijd haalbaar is om met een groep naar buiten te trekken, kan je met een paar eenvoudige materialen de natuur toch binnenhalen. Bladeren, takjes, stenen of aarde worden al snel tot bouwstenen van een fantasiewereld.

Benodigdheden

- Bladeren, takken, bloemen, kastanjes uit je tuin of park
- Picknickkleed
- 2 of 3 grote dozen (bijvoorbeeld een bananendoos uit de supermarkt)
- 2 of 3 kleine doosjes (bijvoorbeeld een schoendoos of plastic voedseldoos)
- Groot vel papier
- (Vinger)verf

Mogelijke activiteiten

- Stapel objecten, maak kleine en grote hoopjes, en laat ze instorten.
- Rol en gooi voorzichtig met de objecten.
- Verplaats objecten van de ene doos naar de andere.
- Stap op blote voeten over het kleed met bladeren.
- Maak een kring of een nestje met bladeren, takken en andere materialen.

- Stempel met natuurobjecten, zoals dennenappels of blaadjes.
- Laat kastanjes of ronde groenten (zoals rapen, krieltjes of aard-appelen) in een kleinere doos rollen van de ene naar de andere kant, met of zonder verf.

Kleur en textuur

Kleur en textuur prikkelen zowel het oog als de tastzin en vormen een rijke bron van zintuiglijke beleving voor jonge kinderen. Het visuele plezier van kleuren mengen, vlekken maken en sporen achterlaten gaat hand in hand met het tactiele ontdekken van zachte, ruwe, gladde of plakkerige materialen. In dit thema stimuleren we de verbeelding via experiment en spel, met activiteiten die kinderen uitnodigen om te voelen en te kijken.

Benodigdheden

- Optie 1: droge rijst + voedselkleurstof + een kom
- Optie 2: droge korte pasta + een kom
- Optie 3: yoghurt + een paar druppels voedselkleurstof
- Optie 4: scheerschuim + een paar druppels voedselkleurstof
- Optie 5: water + kleur in een kom, emmer of babybadkuip
- Optie 6: vingerverf + papier
- Optie 7: verf + diepvrieszakje

in rijst in een kom

- Meng ca 500 gram droge rijst met een paar druppels voedselkleurstof in een kom en laat drogen. Geef de kinderen wat bekers en een lepel. Laat hen de regenboogrijst van de ene beker naar de andere lepelen, of terug in de kom gooien.
- Verstop Duplo-figuurtjes, autootjes of plastic diertjes tussen de regenboogrijst. Vertel een verhaal, of laat de kinderen de figuurtjes bedekken en weer ontdekken.

Je kan de kinderen ook een kwast laten gebruiken om de rijst te verplaatsen en de figuurtjes te ontdekken.

TIP Leg een tafellaken op tafel of spreid het uit op de grond om het schoonmaken makkelijker te maken.

in pasta in een kom

- Doe een pak droge, korte pasta (zoals farfalle of macaroni) in een grote kom en laat de kinderen ontdekken, graven en opstapelen.
- Geef de kinderen een paar bekers en lepels en laat ze de pasta tussen de lepels en de kom overbrengen.

- Stop de pasta in een lege plastic fles of jampot. Schud de fles of pot en luister naar het geluid. Rol de fles of pot heen en weer, van jou naar het kind en weer terug.

Yoghurt

Meng een paar druppels voedselkleurstof door een kommetje yoghurt. Laat de kinderen zelf roeren, smeren en experimenteren met de yoghurt op een dienblad of plastic tafelkleed.

Scheerschuim

Doe een handvol of drie bolletjes scheerschuim en een paar druppels voedselkleurstof in een ovenschaal of kom. Laat de kinderen het schuim en de kleur mengen met de hand.

Let op: niet opeten!

Water en kleur of schuim

- Vul een ovenschaal, emmer, grote kom of babybad met water en kleurstof, of maak schuim door wat zeep toe te voegen.
- Je kunt Duplo-stukken en figuurtjes in het water laten 'wassen' of ze tussen het schuim verstoppen voor een speurtocht.
- Laat de kinderen water lepelen van de ene naar de andere plek, of van een kookpan naar een schaal, en creatief 'soep maken' met een soeplepel.
- Op een warme dag kunnen de kinderen buiten met water en een grote kwast op de grond schilderen, wat een leuke manier is om met kleuren en texturen te experimenteren.

TIP Om het extra veilig te maken, leg je een grote handdoek onder de kinderen, zodat niemand uitglijdt.

Vingerverf op papier

- Bedek de tafel met papier en geef de kinderen verf op papieren bordjes of in plastic schalen of dozen.
- Kies twee kleuren die mooi mengen, zoals blauw en geel (+ wit) of rood en geel (+ wit), zodat het resultaat geen 'modder' wordt. Zwart kan ook een leuke optie zijn, omdat het sterke contrasten maakt. Laat iedereen vrij experimenteren en ontdekken!

TIP Afhankelijk van de leeftijd kun je grote kwasten, rollers of sponsjes aanbieden voor verschillende texturen en technieken.

Verfzakjes

- Knijp wat verf van twee verschillende kleuren in een diepvrieszak, plak de zak op de vloer en laat de kinderen de verf met handen of voeten inknijpen en verspreiden.
- Je kunt de zak met kleuren ook tegen het raam plakken

TIP Maak je eigen vingerverfkleuren:

- Groen - meng wat spinazie met een beetje water in een mixer. Voeg water en bloem of maïzena toe tot de gewenste dikte.
- Roze - meng het sap van gekookte bieten met bloem of maïzena.
- Geel - meng een theelepel kurkuma met water.
- Blauw/paars - meng een handvol blauwe bessen met water in een mixer. Voeg water en maïzena of bloem toe.
- Je kan yoghurt gebruiken in plaats van water.

TIP Houd de verf op een bord of in een kopje, en laat kinderen niet zelf knijpen om verf te besparen.

Licht en donker

Schaduwen, reflecties, transparantie en contrasten bieden een speels uitgangspunt om te experimenteren met zien en gezien worden. Met eenvoudige middelen zoals zaklampen, doeken of transparante materialen kunnen kinderen de magische wereld van licht ontdekken — ook binnen.

In dit thema verkennen we het spel tussen helder en duister, en hoe dit kan uitnodigen tot kijken, bewegen en fantaseren.

Benodigdheden

- Optie 1: doeken of speeltent, kerstlichtjes
 - Optie 2: zaklamp
 - Optie 3: doorzichtige doos, kerstlichtjes, plakband
 - Optie 4: bellenblaas
 - Optie 5: (vinger)verf of Stabilokleurpotloden, kwasten, spons

Knus hoekje

- Maak een knusse tent door een groot laken over een tafel te draperen of gebruik een strand- of speeltent. Leg een deken op de grond en voeg kussens toe voor extra comfort. Voeg kerstlichtjes toe voor een magische sfeer!
- Laat de kinderen speelgoed, knuffels en hun favoriete boeken verzamelen om de tent helemaal in te richten.
- Ga samen in de tent zitten en lees een paar boekjes voor, zodat het een gezellig moment van samenzijn wordt.

Zaklamp en kleur

- Verduister de kamer. Als dit te spannend is, maak het dan niet helemaal donker.
- Geef de kinderen een zaklamp en laat ze zelf de kamer ontdekken.
- Je kan verschillende voorwerpen met de zaklamp belichten, zoals flessen gevuld met water, sap, kleurstoffen of olie, glinsterende objecten, oude cd's of een spiegel.
- Je kunt ook interessante schaduwen creëren op de muur door je handen of verschillende voorwerpen uit het huis te gebruiken. Denk aan de schaduw van een vork, bloem of glas.

Lichtdoos

- Neem een witte of doorzichtige plastic doos en vul deze met kerstlichtjes op batterijen. Zet het deksel erop en maak het goed dicht met plakband.
- Leg doorzichtige voorwerpen op het deksel, zoals magnetische tegels (Magna-tiles), flessen met water en glitter, of ander speelgoed.
- Kinderen vinden het ook geweldig om de krat te schuiven en de lichtjes te zien bewegen!

Bellen blazen

- Samen bellen blazen is altijd leuk! Kinderen leren meestal zelf bellen blazen rond 2 tot 3 jaar. Als de kinderen jonger zijn, kan je de bellen zelf blazen of een grote bellenblaasstok gebruiken. De kinderen kunnen dan de stok in de lucht bewegen om bellen te maken.
- Het is ook gezellig om bellen te blazen terwijl je op stap bent met de fiets of buggy, of van je balkon of raam naar buiten.

TIP Maak het flesje met zeep vast met plakband, bijvoorbeeld aan de poot van een stoel, zodat het niet kan omvallen!

R a a m t e k e n i n g

- Je kunt met vingerverf of gewone verf en kwasten of sponsjes op het raam tekenen. Stabilo verkoopt ook dikke kleurpotloden (Stabilo Woody) die speciaal voor glas bedoeld zijn.
- Laat de kinderen hun eigen tekening maken aan de onderkant van het raam, terwijl jij je eigen fantasie bovenaan vormgeeft. Bedek de vloer met een oude handdoek voor extra veiligheid.
- Veel kinderen vinden het ook leuk om ramen schoon te maken. Vul een spuitfles met water en/of zeep en geef de kinderen een doekje om mee aan de slag te gaan.

Co

Deze publicatie is een realisatie van Lasso vzw, het Brussels platform voor cultuurparticipatie. Ze kwam tot stand in het kader van Explo Labo, Lasso's project rond cultuurparticipatie voor de allerjongsten (0-3 jaar oud). Explo Labo liep van 2022 tot eind 2025. Naast deze publicatie werden er tal van interviews, tips & tricks en andere praktische informatie verzameld. Meer info op lasso.be.

Veronika wenst Yasmine en Siene te bedanken, en de toverfeeën en kunstaboutertjes van kinderdagverblijf Joost-e-Fien (Sint-Joost-ten-Node) onder begeleiding van Xenia.

fon

lo

Redactie: Veronika Horvath, Siene Hollemans,
Marijke Van Hassel
Eindredactie: Anja Van Roy
Lay-out: Yannick Van Keer
Illustraties: Veronika Horvath
Contact: info@lasso.be - 02 513 15 90
Datum publicatie: november 2025

www.lasso.be

Lasso wordt structureel ondersteund door de VGC. Het project Explo Labo wordt mogelijk gemaakt met projectmiddelen van de Vlaamse Overheid

